

כתתרי תורה

לק"י • פרשת וירא בלק ה'תשפ"ב ב'של"ג • גליון קי"ב • הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן
רבי יוסף ב"ר יחיא הלוי חדר זלה"ה
מחכמי מדיד - י' תמוז תשכ"ה
רבי שלום ב"ר יוסף גלוסקא זלה"ה
רב שכונת מחנה יהודה, פ"ת - י"א תמוז תשכ"ד
רבי משה ב"ר יחיא דנין זלה"ה
מחכמי האצ"ר - י"א תמוז תשל"ז
רבי דוד ב"ר שלמה משרקי זלה"ה
מח"ס שתיילי זיתים - י"ד תמוז תק"ל
רבי אפרים ב"ר שלום כועי הלוי זלה"ה
מרבני כ'מיר - י"ד תמוז תשל"א
רבי מאיר ב"ר חיים אלנדראף זלה"ה
מח"ס מאור עינים - ט"ו תמוז תש"ו
רבי חיים ב"ר חיים קאפא זלה"ה
רב העיר יריים - ט"ו תמוז תשל"ה

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה • הערות והארות יתקבלו בברכה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

לע"ג מרן הגאון הגדול רבי שמריהו יוסף חיים בן מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זלה"ה • ידיד ורע אשר שמחת התורה שכליבו ועל פניו האירה כל סביבותיו, זכה להרביץ תורה ולהעמיד בניו מדרשות לשקידתה הרב רפאל אליהו אליעזר זצ"ל ביבלחט"א הרב צבי בלאט שליט"א • רודי הרב אברהם ב"ר דוד בדיחי זצ"ל, הרב אלעזר עוזרי זצ"ל בן יבלחט"א רבי אברהם, הרב זכריה ב"ר יוסף גהסי זצ"ל, הרב ישראל ב"ר יהודה זצ"ל. רבי יוסף ב"ר מאיר אלנדראף זצ"ל. זקנתנו מרת חמאמה בדיחי ב"ר סאלם (צאלה) ע"ה - נלב"ע י"א תמוז תשל"ט, מרת אסתר ב"ר יחיא גרשי ע"ה ומרת יהודית ב"ר יוסף שרעבי ע"ה • ולזכות הרב אברהם ב"ר שלמה שליט"א, הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א, הרב רפאל אריה בן יחיא שליט"א, הרב ששון בן מרדכי שליט"א, הרב אברהם חיים בן רחל שליט"א, ומיכל ב"ר ישי תחי' לרפ"ש במהרה בתוך שאר חולי ישראל, ולהצלחת והצלחת אחינו בני ישראל, הנתונים בצרה ובשביה באוקראינה ובשאר גלויותיהם, המב"ה יוצאים מצרה לרווחה ומאפילה לאורה, ויזכנו לגאולה השלימה בקרוב, אכ"ר.

כתר של"א"ש

ויפתח ה' את פי האתון ותאר לבלעם מה עשיתי לך כי הכתני זה שלש רגלים (כ"ב, כ"ח).
[א] אמרו רבותינו במסכת אבות (פ"ה מ"ה) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן, פי הארץ ופי הבאר ופי האתון וכו'. דבר חידוש ראיתי במדרש אגדה עה"פ ויחבש את אתנו (כ"ב, כ"א), ד"פ האתון אין הכוונה שנתחדש אז כח הדיבור לאיוו אתון. אלא היא אתון שנבראה בעת ההיא וניתן בה כח הדיבור, וחיותה עד העת ההיא. וז"ל, אמרו חכמינו ז"ל, אותה אתון נבראת ביום הששי של בריאת העולם, ויעקב נתן לו לבלעם זה האתון, כדי שלא יתן עצה רעה לפרעה שלא יגזור גזירה רעה על בניו, ולא הועיל לו, אלא הוא נתן עצה הלבנים לפרעה, ע"כ.

ונראה דלמדו כן מלשון הפסוק ויפתח ה' את פי האתון, דמשמע שבעת נפתח הכח שהיה לה מקודם ולא שניתן בה כעת, וכמ"ש שם במדרש אגדה (שם, כ"ח), מיום שנבראת, הקב"ה פתח את פיה, שהיה מסור (כח הדיבור) בפיה, אבל לא היתה רשאה לדבר, כי נסתם יו עד אותה שעה, שלא נאמר, וישם ה' דבר בפיה, אלא ויפתח ה'. מכאן שהיה הדבר מושם בפיה, ולא היתה חסרה אלא מפתח, ע"כ.

[ב] ויש להתבונן מדוע הוצרך כאן נס גדול ומשונה כ"כ לתת כח הדיבור באתון.

וראיתי לרבינו זכריה הרופא במדרש החפץ (בראשית ט"ו) שכתב, ענין האתון, שיוודע, כי אף על פי שרצונו המושחת (של בלעם) היה לקלל את ישראל, שהא יתברך שינה רצונו, וכמו שנאמר ויהפך אהים לך את הקללה לברכה. והראהו [ענין זה], בחיה שהיא מדברת, ללמדו כי בכוחו לשנות את הטבע בדרך נס, ע"כ. ומדבריו שם מתבאר כי זהו גם הרמז במה שנבראו בין השמשות, שהוא מצב בין שני מצבים מתחלפים, ויהיה זה אפשרי רק לפי רצונו יתעלה, ע"ש.

ועוד יתכן לבאר ע"פ מש"כ מוהר"ר שלום שבזי זלה"ה בחמדת ימים, רמז לו הקב"ה שבא לפתוח לו בתשובה, בסוד זה השער לה, אם חוזר בו מוטב, ואם לו נתן לפיו החרב, עכ"ל. ונראה דהרמז הוא כאמור לעיל, כמו ששינה הקב"ה סדרי בראשית ופתח את פי האתון, כך גם יחתור הקב"ה תחת כסא כבודו לדופקים בתשובה (ויענין עוד בסוגות ישראל למהר"י הכהן זלה"ה, רמז נפלא בג' הפעמים שנטתה האתון, לג' התקופות בחיי האדם ימי הנעור, הבחורות והזקנה).

ויה"ר שנוכה בימים אלו שזמני תשובה ממשמים ובאים, לרצות בתשובה ולומר לפניו יתברך, אם רע בעיניך אשובה לי, ואז ישדר לנו הקב"ה מערכות עולם לקרבנו ולהשיבנו אליו, לחדש ימינו בקדם. אכ"ר.
שבת שלום.

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומסי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק' לעילוי נשמת אביו רבי יחיא ב"ר יצחק עומסי זלה"ה - נלב"ע כ"ו אלול התש"פ עובדת זרה שרצתה לתרום לבית הכנסת או להבדיל לבית ע"ז

[א] מעשה בעובדת זרה שהייתה אוספת מכספה בתוך קופה לתתם לצדקה. לאחר שנתאסף לה סכום נכבד, ביקשה מבן האשה המטופלת על ידה, שיעבירם עבור תרומה לבית הכנסת. היא הוסיפה שאם הוא לא רוצה, היא תתן את הכסף להבדיל לבית תפלותם. וכאן הבן שואל מה עליו לעשות.

תשובה: נראה שיש כאן כמה סיבות להיתר. כי הנה מה שאסור ליטול צדקה מן הגוי, זהו דווקא בפרהסיא. והטעם, מפני חילול ה' (ש"ע י"ד סי' רנ"ד ס"א) וכאן זה נעשה בצנעא ומותר. אמנם, עדיין שייך כאן לאסור מהטעם שאמרו בגמ' ב"ב (י:) שלא להרבות את זכויות הגויים. אלא שנחלקו בזה הפוסקים. י"א, שיחיד המקבל מגוי כיון שהוא נהנה מכך, אין לו לחוש לזכות הגוי משא"כ גבאי צדקה אין לו לקבל מן הגוי רק כדי להרבות זכותו (דרישה שם), ולפ"ז במקרה שבשאלה אין ליטול ממנה עבור בית הכנסת להרבות זכותה. וי"א, שהזכות לגוי היא רק כאשר רוצה לתת דווקא לישראל ומייקר שמש, אך אם הוא מפזר ממונו לכולם בין ישראל ובין גויים, אין בזה זכות לגוי ומותר ליטול ממנו צדקה זו (ט"ז שם סק"ב), וה"ה כאן כיון שאין כוונתה דווקא לבית הכנסת, מותר. עוד יש להתיר ממה שפסק הרמ"א (שם והובא בב"י סי' רנ"ט) שרק צדקה אין ליקח מן הגוי כי הצדקה מכפרת, אך נדבה עבור בית כנסת איננה לכפר ומותר.

האם צריך לברך על טלית של בית הכנסת

[ב] הסכמת רוב הפוסקים שהמתעטף בטלית של בית הכנסת צריך לברך עליה (אליה רבה סי' י"ד סק"ו, פמ"ג א"א סק"ו, שת"ז ס"ק י"ב, משנ"ב ס"ק י"א, כה"ח ס"ק ט"ו ועוד). וטעמם, מפני שהיא כטלית של שותפים, ולפי טעם זה, אורח שמזדמן לבית הכנסת וכן כשהציבור גדול ואין לכל אחד בה שווה פרוטה, אין לברך. אכן, לפי מה שהביאו הפוסקים טעם נוסף (דרך החיים הובא בביה"ל שם) שטלית של קהל ניתנה על דעת שכל המתעטף בה תהיה שלו, יש לברך בכל מקרה. אמנם, י"א שאם נוטל את הטלית רק בשביל לעלות לתורה או לומר קדיש וכד', כיוון שאין כאן כוונה למצווה אלא מפני כבוד הציבור, אין לברך (שערי אפרים והובא בביה"ל שם ד"ה שאלה). אלא שמדבריהם נראה שמדובר שניכר היה על המתעטף שניכר כן מפני כבוד הציבור כיון שלא היה עוטר את ראשו אלא רק מניחה על כתפיו וכמו שנוהגים בזמננו בשאר קהילות, אבל בקהילותינו שהמתעטף בשביל לעלות לתורה וכד', עושה כן כמו העיטוף לתפילה, הרי זה בכלל עיטוף המחוייב וכלשון התורה 'אשר תכסה בה' ויש לברך עליה. וכן דעת מרן הגר"י רצאבי שליט"א (שע"ה ח"א סי' כ"ה) שיש לברך על טלית של קהל ואפילו אורח. אמנם הוסיף שם שטוב להתכוון בפירוש בשעת העיטוף לשם מצוות ציצית ומנהג אין לנו בזה, יען כי בתימן כל אחד היה מעוטף בטליתו בכל התפילות, ומי שנפטר היו מנדיבים טליתו בשביל האורחים המזדמנים ואף הם היו נוטלים את הטלית לכל משך התפילה והיו מברכים עליה.

שבע ברכות בסעודה שלישיית שהסתיימה בליילה

[ג] קיי"ל כי השבת נחשבת פנים חדשות לענין שבע ברכות, בין בסעודת הלילה ובין בסעודת היום (ש"ע אה"ע סי' ס"ב ס"ז). וי"א אף בסעודה שלישיית (רמ"א שם), וכן הוא מנהגנו (מהרי"ץ שו"ת פע"צ ח"ג סי' רנ"ב, סידור ע"ח דף קע"א ע"א). אמנם, זהו דווקא עד השקיעה, אך לאחר השקיעה אין לברך אף שהתחילו מבעוד יום (פע"צ ח"ב סי' פ"א). ואף דקיי"ל לענין הזכרת שבת בברכת המזון שהולכים אחר תחילת הסעודה וצריך להזכיר אף אם מברך ברכת המזון בליילה, שם הטעם כיון שנתחייב בברכת המזון משאכל כזית, אבל החיוב לברך שבע ברכות הוא רק כשיש פנים חדשות וכיון שיצאה שבת אין פנים חדשות (מהרי"ץ שם). ויש שחילקו באופן אחר והוא, כיון שנחלקו הראשונים (עיין ב"י סו"ס קפ"ח) לענין אוכרה מעין המאורע אם הולכים אחר תחילת הסעודה או אחר זמן הברכה, לכן לענין הזכרה הולכים אחר תחילת הסעודה, אבל שבע ברכות לא מברכים מפני המחלוקת וסב"ל (גינת ורדים כלל א' סו"ס כ"ח, כה"ח סי' קפ"ח ס"ק מ"ד).

ולכן כדי לברך שבע ברכות בסעודה שלישיית שנמשכה לאחר השקיעה, צריך שיהיו פנים חדשות ממש. ואם אין פנים חדשות ממש, כתב מרן הגר"י רצאבי שליט"א (שע"ה ח"ו עמ' תנ"א) שיכולים לאמרן ללא ברכת המזון, באמצע הסעודה או להקדימן בתחילת הסעודה כיון שהמנהג הקדום והעיקרי אצלנו שמברכים שבע ברכות אף בלא סעודה, כל שהתאספו לכבוד החתן והכלה.

אבל אם שבת היא היום האחרון של השבע ברכות, אין לברך אחר השקיעה אף את ברכת אשר ברא והנאמרת בכל מקרה גם אם אין פנים חדשות. ולענין אמירת שהשמחה במעונו בזימון, אף שמעיקר הדין נראה היה להזכיר אף ביום האחרון שהרי אין כאן ברכה לבטלה, מ"מ הורה מרן הגר"י רצאבי שליט"א שלא להזכיר כדי שלא יטעו ויבואו ג"כ לברך שבע ברכות (פסקי שע"ה נדה ונישואין פל"ב סי' י"ג).

צער בעלי חיים במשנת רבותינו

ויאמר אליו מלאך ה' על מזה הכית את אתנך זה שלש רגלים הנה אנכי יצאתי לשטן כי ירט הדרך לנגדי (כ"ב, ל"ב)

מקור במדרשי חכמי תימן לדין צעב"ח מפרשתנו

[א] כתב רבינו הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פרק י"ז) אבל מה שאמרו צער בעלי חיים דאורייתא ממה שנאמר על מה הכית את אתנך, הנה זה על דרך השלמות, כדי שלא נתנהג במדות האכזריות ולא נצער לבטלה ללא תועלת, אלא נפעל בעדינות ורחמנות, ע"כ. בא הרמב"ם לבאר דאע"פ שלשיטתו שם ההשגחה הפרטית הינה רק על בני האדם, אבל על בעלי החיים ההשגחה היא על המין בכללותו, מכל מקום, צייתה אותנו התורה שלא לצער את בעלי החיים, שלא ננהיג עצמנו במידות אכזריות.

והנה בש"ס לפנינו לא נמצאת דרשה מפסוק זה לענין צער בעלי חיים, והמקור לדין צער בעלי חיים הוא ממצות פריקה כמבואר בפרק אלו מציאות (ב"מ לב, ב) וכדלקמן. וכ"כ רש"י בשבת (קכח, ב ד"ה צעב"ח. ועי' ריטב"א ב"מ שם, ד"ה תדע, שכתב דלשיטת רש"י צעב"ח הלכה למשה מסיני היא). וכ"כ הראב"ד (הו"ד שם בשטמ"ק). והקשה הגר"י קמינצקי זלה"ה בספרו אמת ליעקב עה"ת, עמש"כ הרמב"ם, תמוה מה שחידש מקור מדעתו לצעב"ח מהא דבלעם. ועוד, מדוע לא הביא המקור מדין פריקה.

[ב] וברוך שמסר עולמו לשומרים, ודרשת חז"ל זו נשתיירה כלשונה במדרשי רבותינו חכמי תימן נע"ג, שכ"כ במדרש הגדול, אמר ר' יוחנן ער בעלי חיים דאורייתא, דכתיב על מה הכית את אתונך, ע"כ. ואחריו הביאו ג"כ מהר"ס אלדמארי זלה"ה במדרש הביאור. וביאור ההוכחה מכאן, דאם לא הקפידה תורה על צעב"ח, מה ראה המלאך להזכיר ענין זה לבלעם, היה לו לומר רק, את הדבר אשר אדבר אליך אתו תדבר, שזו היתה עיקר שליחותו לבלעם. וביותר יובן לשיטת הרמב"ם, שהרי כל מה שנוקקה תורה לענין אתונו של בלעם הוא ללמדנו שלא נצער לבטלה ללא תועלת.

תמיחה בדברי ספר חסידים

[ג] וכדברי רבינו במורה, מצינו שכ"כ בספר חסידים (ס' תרס"ו). ומדברי רבינו אפרים שהביא החיד"א בנחל קדומים, נראה דבס"ח שלפניו לא נזכר ענין צעב"ח דאורייתא, ע"ש, כל מעשה גרמות שאדם גורם צער לחבירו נענש, ואף אם יעשה צער על חנם לבהמה כגון שמישים עליה משאוי יותר מאשר יכולה לשאת ואינה יכולה ללכת ומכה אותה, עתיד ליתן את הדין, שהרי צער בעלי חיים כתיב בענין בלעם למה הכית את אתונך. [ושם הוסיף שאכן נענש בלעם עליה, וכנגד שאמר לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך, לכן נהרג בחרב. ועוד הוסיף וביאר מדוע נענש והרי אי"ז ממצות בני נח, וכתב, דהוזהרו, כיון שבבני נח לא מצינו ורדו, ע"ש. ועוד כתב, שזהו מן הדין שאין לרדות בעבדים ובהמות כשאינם פושעים, ע"כ. ותירוץ זה השני יכון לדברי רבינו נסים גאון (ריש מסכת ברכות) שהמצוות השכליות גם בני נח נצטוו עליהם].

[ד] ויש להעיר, דמבואר מדבריו כי דוקא כאשר מכביד עליה במשאוי, ומחמת כך אינה יכולה ללכת, אז עובר אם מכה אותה. והיינו טעמא שהכאה זו אינה לצורך האדם, שהרי זה שמוש לפי כוחה (ובזה יכינו דבריו גם לדעת הר"ן שבת קכח, ב, דכל מה שלצורך האדם אין בו צעב"ח). ומשמע דאם הבהמה עוצרת בלא סיבה, יכול להכותה, כדי לזרזה שתלך. וא"כ קשה מה מוכיח מבלעם, שהרי שם לא הכביד עליה במשאוי, וא"כ לא היה לה לעמוד, וממילא יכול להכותה כדי לזרזה. וביותר יש להקשות שהרי סברא זו עצמה כתבה ר"י החסיד לעיל מינה (ס' קנ"ג), דמה טענה יש על בעלם, היה לו להשיב, מה עון יש שהכיתי את אתוני, ואפילו צעב"ח אין כאן, שלא רבצה

מחמת משאוי, גם כשלחצה רגלה, למה לא היה לו להכות. אלא והטענה עליו, מצד אחר שהיה לו לחשוב שמא שלא ברצון הקב"ה הוא שאקללם וכו', ע"ש. וצ"ע.

יישוב סתירת דברי הרמב"ם אי צעב"ח דאורייתא או דרבנן

[ה] והנה נחלקו תנאי בפרק אלו מציאות (לב, א) אם צער בעלי חיים דאורייתא או לא, דעת ת"ק ורבי שמעון דצער בעלי חיים דאורייתא ולכך פריקה עדיפה מטעינה, כי כשהמשא ע"ג הבהמה היא מצטערת יותר. ולדעת רבי יוסי (שם, ב) צער בעלי חיים לאו דאורייתא, שהרי דורש מהפסוק רובץ תחת משאו, דווקא בשהטעינו בעליו משאוי שיכול לעמוד בו חייב אתה לסייעו בפריקה, אבל אם הטעינו יתר על משוי שיכול לעמוד בו, אינך מצווה לפרוק. ואע"פ שהבהמה מצטערת, ש"מ צעב"ח לאו דאורייתא. [ו] ועוד אמרו שם בגמרא דלמאן דאמר צער בעלי חיים דאורייתא, אף בבהמת עובד כוכבים חייב לפרוק, שהרי הבהמה מצטערת, ומה לי שהבעלים גוי. והנה כתב הרמב"ם (פ"ג מרוצח ה"ט) דבהמת גוי ומשא ישראל אינו זקוק לה. ודקדק מכאן הגר"א (ח"מ סי' רע"ב סק"א) דפסק כמאן דאמר צער בעלי חיים לאו דאורייתא, ע"ש.

והנה בכל הי"ד לא גלה רבינו דעתו בהדיא, אם צער בעלי חיים דאורייתא. רק יש לדקדק ממש"כ בהלכות שבת (פכ"ה הכ"ז) בבהמה שנפלה לבור, שאם אינו יכול לפרנסה עד למוצאי שבת, מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה כדי שתעלה, ואע"פ שמבטל כלי מהיכנו מ'פני צער בעלי חיים לא גזרו, ע"כ. ובגמ' (שבת קכח, ב) מבואר שההיתר הוא דאורייתא צעב"ח דאורייתא ודחי איסור ביטול כלי מהיכנו שהוא דרבנן, ומכל מקום, רבינו לא הזכיר בהדיא ענין זה אלא שמפני צעב"ח לא גזרו, והאריכו בזה האחרונים.

[ז] אכן מדברי רבינו במורה שהזכרנו למעלה מבוארת דעתו בהדיא דצער בעלי חיים דאורייתא. ולכך צ"ל כמו שכתב שם הכסף משנה, דמה שכתב אינו זקוק לה היינו אינו זקוק לטעינה אבל פריקה חייב, משום צער בעלי חיים, ע"ש. ועי' למהרח"כ זלה"ה בשם טוב שהעיר דדברי הכס"מ אינם מתיישבים בפשט לשון הרמב"ם (ונראה דלזה נתכוון הגר"א שם שכתב דא"א ליישב, אם לא בדוחק גדול ובדרך רחוקה), ולכך ביאר דאע"פ שצעב"ח דאורייתא, לא הזהירה תורה אלא לגבי ישראל, יעו"ש היטיב.

הצעת ביאור חדש ע"פ מדרשי חכמי תימן הנ"ל

[ח] ונראה בס"ד להציע ביאור חדש בדעת רבינו, דסבירא ליה כי בחשבון הסוגיא נראה שאין הוכחה לדין צעב"ח דאורייתא מפריקה (יעו"ש בשטמ"ק בשם הראב"ד שצידד לומר כן, וע"ע ברמב"ן ובמאירי), והמקור הוא רק מדברי רבי יוחנן שבמדרש הגדול שהוכיח מהכאת האתון. וממילא אין לנו ללמוד לאיסור אלא על צער בידים, אבל כאשר אינו מצערה בידים, אין אנו מוזהרים על כך. ולכן בבהמת גוי גם לפרוק אינו חייב.

אלא שעדיין נשאר לנו ליישב, מדוע הותר ביטול כלי מהיכנו, הלא אינו מצערה בידים ואינו עובר על צעב"ח דאורייתא. ונראה, דמכל מקום כל שמצילה מצער מקיים בכך מצוה, וכמדוקדק מלשון רבינו במורה שבאה תורה ללמדנו 'שלא נתנהג במדות האכזריות וכו' אלא נפעל בעדינות ורחמנות', ולדברינו החלק הראשון זו מצוה חיובית שלא לצער הבהמה בידים דומיא דבלעם, והחלק השני להתנהג במידת הרחמנות, אף שמובן שזה רצון התורה, מכל מקום כיון שלא נתפרש כן בהדיא, אי"ז מצוה חיובית (ועי' אבן האזל הל' רוצח שם, דס"ל שצעב"ח דאורייתא מפריקה, ומ"מ כתב דאי"ז מצוה חיובית, ע"ש. ולכן בבהמת גוי שרי אך להציל הבהמה בשבת שרי אף באיסור דרבנן).

מדרכי רבותינו - מוהר"ר מאיר ב"ר חיים אלנדאף זלה"ה

רבינו היה משלשלת היחס, כבן לאביו מוהר"ר חיים שהיה מהרבנים החשובים בצנעא, אשר מלבד עיסוקו בתורה ואף בתכמה הקבלה בה היה מיוחד, השתדל מאוד לטובת אחיו היהודים מכת ההשפעה הרבה שהיתה לו בחוגי השלטון שחיבבוהו מאוד בהיותו צורך אמן מיוחד בנינו. מצד אימו היה נכד של מוהר"ר יחיא בדיחי זלה"ה בעל הי"זן טוב'. בשנת התרנ"א עלה עם אחיו מוהר"ר אברהם ומוהר"ר רפאל זלה"ה לאה"ק והשתקעו בירושלים. ייסדו בה את הת"ת ליהודי תימן חיי שלום, ורבי מאיר היה השו"ת מטעם מוסדות התורה לארצות הגולה להחזיקם ולהחיותם, באחד ממסעותיו נחלש וכשחזר לאה"ק חלה את חליו אשר ממנו לא קם. רבינו היה נודע בתפילותיו המשתפכות והיה החזן הקבוע בבית הכנסת שבשכונת 'הגורל', ורבים היו באים להתעורר ע"י תפילותיו, ואפילו מת"א והמושבות היו עולים לירושלים לשמוע את הרינה והתפילה. מלבד זאת היה דרשן בחסד בכל כינוס ומעמד תפילה בק"ק תימן, וזאת מלבד הדרשות והשיעורים הקבועים שמסר בבית כנסת 'עדס' ובביה"כ יגיע כפיים. זכה ליי"ג בנים ובנות אותם חניך לתורה וליראה, ואכן זכה ומהם כיהנו כרבנים באה"ק ובגולה רבות בשנים, את כתביו הו"ל בנו רבי שלום חיים זלה"ה בשם 'מאור עינים'. נציב כאן גם מצבת זכרון לבנו הרב יוסף הי"ד שנלב"ע ללא זש"ק בי"א תמוז התש"ח, בעודו מחרף נפשו בימי ההפגזות להציל את אחיו הפצועים מתוך האש. רבי יוסף זכה להיסמך להוראה ע"י רבו ראש ישיבת פורת יוסף מוהר"ע עטיה זלה"ה שהעיד גם על שקידתו הרבה ובקיאותו בהרבה ממקצועות התורה, ועל פעילותו להנחלת הדת בין חוגי הצעירים. לאחר פטירתו סיפרו רעיו: על שקידתו, פעם יצאו עימו לנפוש, עלה אל המכונת עם שו"ע יו"ד בידו התישב על מקומו והחל ללמוד, ולא התיק מבטו מן הספר במשך כל הנסיעה. על מסירות נפשו לקיום המצוות, גם כאשר הרעימו התותחים הירדנים בירושלים, רץ להביא סכין שחיטה כשירה למנוע את אותם שכבר עמדו להתגאל בבשר נבלה מפני דוחק השעה. ועל מידותיו הנאצלות, בהתרועעויותיו להשיג ממון ומזון למשפחות שביתם חרב עליהן באותם הימים. יהיו הדברים לעיני.